

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ

спеціальність	не обмежено	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	не обмежено	інститут, факультет	Управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	фінансів, банківської справи та страхування

ВИКЛАДАЧ

БЛИЗНЮК ОКСАНА ПАВЛІВНА

Вища освіта – спеціальність «Економіка торгівлі»

Науковий ступень – кандидат економічних наук 08.07.05 «Економіка торгівлі та послуг»

Вчене звання – доцент кафедри фінансів

Досвід роботи – більше 30 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше ніж 190 наукових та навчально-методичних праць, в тому числі статей, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science, навчальних посібників – 8, монографій – 7.
- напрям наукових досліджень: «Управління фінансовими ресурсами та інвестиційною діяльністю підприємств з використанням інструментів фінансового ринку»; під керівництвом захищено 1 дисертацію – кандидат економічних наук; 1 дисертацію – доктор філософії; керівництво аспірантами;
- співвиконавець 12 держбюджетних, бюджетних та госпдоговірних НДР;
- отримано 8 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	050-93-40-977	електронна пошта	bliznukoksanap@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	---------------	------------------	--------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей оцінки ймовірності виникнення та управління сукупним фінансовим ризиком та його складовими елементами з метою мінімізації негативних наслідків для економічних суб'єктів в процесі фінансово-господарської діяльності в ситуації невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища; володіння базовими основами аналізу, методами та способами управління диверсифікованим фінансовим ризиком з метою його виявлення, ідентифікації, оцінки, нейтралізації та мінімізації рівня; здатність застосовувати методи страхування, диверсифікації та хеджування фінансового ризику в межах основних стратегій управління ризиком: уникнення, утримання та нейтралізації
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота, тренінг
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- розуміння передумов та чинників виникнення фінансових ризиків в господарській діяльності економічних суб'єктів в умовах невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища; розуміння економічної природи виникнення сукупного фінансового ризику та його складових: інфляційного, валютного, кредитного, депозитного, податкового, курсового, відсоткового, інвестиційного тощо / практичні заняття, індивідуальні завдання - володіння базовими основами аналізу вірогідності виникнення та оцінки рівня сукупного фінансового ризику та його складових в процесі фінансово-господарської діяльності економічних суб'єктів / практичні заняття, індивідуальні завдання, тренінг - здатність застосовувати теоретичні знання щодо принципів, методів, способів управління диверсифікованим фінансовим ризиком у практичних ситуаціях з метою виявлення, ідентифікації, оцінки, нейтралізації та мінімізації негативних наслідків сукупного фінансового ризику та його складових / практичні заняття, індивідуальні завдання, тренінг - здатність застосовувати методики страхування, диверсифікації та хеджування складових фінансового ризику в межах стратегій уникнення, утримання та нейтралізації в ситуації невизначеності для економічних суб'єктів в процесі фінансово-господарської діяльності / практичні заняття, індивідуальні завдання, тренінг
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин – лекції, 18 годин – практичні; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання практичних та індивідуальних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	вільне зарахування

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Лекція 1	Економічна сутність та класифікація фінансових ризиків економічних суб'єктів	Практичне заняття 1	1.1. Економічна природа та вірогідність виникнення фінансових ризиків в умовах невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища. 1.2. Чинники та передумови виникнення фінансових ризиків у фінансово-господарській діяльності суб'єктів підприємництва. 1.3. Класифікація видів фінансових ризиків за основними ознаками.	Самостійна робота	1. Основи ризик-менеджменту у фінансовій сфері. 2. Політико-економічний ризик у системі ризик-менеджменту. 3. Ризик неплатоспроможності суб'єктів господарювання . 4. Методи оцінювання ризику: статистичні; експертні; метод дерева рішень; аналіз чутливості; нормативний метод; аналітичний метод; аналіз сценаріїв; метод аналогій;
Лекція 2	Умови виникнення різних складових сукупного фінансового ризику та їх характеристика	Практичне заняття 2	2.1. Складові сукупного фінансового ризику: передумови та вірогідність виникнення; класифікація за групами та видами. 2.2. Характеристика напрямів впливу складових сукупного фінансового ризику на результати фінансово-господарської діяльності та негативні наслідки для економічних суб'єктів.		

Лекція 3	Сучасні концепції, політика та принципи управління фінансовими ризиками економічних суб'єктів в умовах невизначеності	Практичне заняття 3	3.1. Сучасні концепції, моделі, підходи, принципи управління фінансовими ризиками суб'єктів підприємництва. 3.2. Критерії прийняття управлінських фінансових рішень в умовах невизначеності. 3.3. Система якісних та кількісних показників оцінки рівня фінансового ризику та його окремих складових елементів.	Самостійна робота	метод дерева відмов; метод доцільності витрат; метод «події-наслідки»; методи математичного програмування (стохастичного, в умовах невизначеності, за методом Корнаї, параметричного); методи, що ґрунтуються на теорії ігор (критерії Лапласа, Вальда, Гурвіца, Севіджа та ін.); методи, що використовують функції корисності; методи маркетингових матриць; методи з використанням скорингових моделей та ін. 5. Кредитний та валютний ризику в системі фінансових відносин суб'єктів господарювання. 6. Управління ризиком ліквідності економічних суб'єктів та фінансових інструментів. 7. Показники номінальної та ринкової вартості, дохідності, норми рентабельності, ліквідності, строковості, гарантованості як основні індикатори рівня ризику фінансових інвестицій на грошовому, фондовому та ринку позикового капіталу. 8. Оцінка дохідності та ризику пайових, боргових та похідних (деривативів) інструментів фондового ринку. 9. Особливості управління фінансовими ризиками в банківській діяльності. 10. Інтеграція страхових організацій та комерційних банків у сфері ризик-менеджменту. 11. Управління фінансовими ризиками на іпотечному ринку.
Лекція 4	Модель управління сукупним фінансовим ризиком та його складовими: інфляційним, валютним, відсотковим, кредитно-депозитним, податковим, курсовим, інвестиційним	Практичне заняття 4	4.1. Структура моделі управління фінансовими ризиками економічних суб'єктів в умовах невизначеності. 4.2. Основні чинники, що визначають параметри моделі управління сукупним фінансовим ризиком та його складовими елементами.		
		Практичне заняття 5	5.1. Особливості управління складовими сукупного фінансового ризику: інфляційним, валютним, відсотковим, кредитно-депозитним, податковим, курсовим, інвестиційним тощо. 5.2. Використання математичного інструментарію та кількісних показників в процесі оцінки рівня ризику та формування адекватної моделі управління фінансовими ризиками.		
Лекція 5	Стратегія та методи управління фінансовим ризиком: виявлення, ідентифікація, оцінка, уникнення, утримання, нейтралізація, мінімізації рівня	Практичне заняття 6	6.1. Стратегія нейтралізації фінансових ризиків як форма реалізації превентивних заходів відносно вірогідності виникнення фінансових ризиків суб'єктів господарювання. 6.2. Стратегія уникнення фінансового ризику як основна форма стратегії нейтралізації та запобігання негативних наслідків фінансових ризиків для економічних суб'єктів		
		Практичне заняття 7	7.1. Стратегія утримання фінансового ризику як альтернативна форма стратегії нейтралізації та мінімізації рівня ризику. 7.2. Характеристика методів та способів оцінки та управління фінансовими ризиками: моніторинг і прогноз динаміки рівня сукупного фінансового ризику та його складових; виявлення та попередження локальних і комплексних фінансових ризиків; ідентифікація та оцінка ймовірності виникнення фінансового ризику, мінімізація рівня сукупного ризику.		
Лекція 6	Механізм та методи страхування, диверсифікації та хеджування фінансово-інвестиційного портфельного ризику	Практичне заняття 8	8.1. Страхування як метод нейтралізації та мінімізації фінансових ризиків суб'єктів господарювання. 8.2. Диверсифікація як метод зниження рівня портфельного фінансово-інвестиційного ризику. 8.3. Основи портфельної теорії та формування оптимального портфелю фінансових інвестицій.		
		Практичне заняття 9	9.1. Ринкові моделі оцінки систематичного та несистематичного фінансового ризику. 9.2. Стратегія та методи хеджування фінансово-інвестиційних ризиків на ринках капіталів та деривативів.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Шклярчук С. Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. / С. Г. Шклярчук. — Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. — 494 с.
2. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: Підручник. — К.: Знання 2010. — 560 с.
3. Гуменюк В.Я., Міщук Г.Ю., Олійник О.О. Управління ризиками: Навч. посіб. — Рівне.: НУВГП, 2009.- 156 с.
4. Долінський Л. Б. Аналіз, моделювання та управління фінансовими інвестиціями : навч. посібник / Л. Б. Долінський, Г. І. Великоіваненко, І. І. Стрельченко. — Київ : КНЕУ, 2016. — 495 с.
5. Внукова Н. М. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії та практики : монографія / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк. — Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. — 184 с.
6. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємництві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. — Київ : КНЕУ, 2004. — 480 с.

Методичне забезпечення

1. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. — Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. — 132 с.
2. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко. — Київ : КНЕУ, 2000. — 292 с.
3. Ринок фінансових послуг : навчально-методичний посібник. Збірник тестів і практичних завдань для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування за ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та «ІТ-фінанси, трейдинг та ринок криптовалют» / Держ. біотехн. ун-т ; Уклад. О. П. Близнюк. — Харків : ДБТУ, 2023. — 93 с. — (електронне видання).
4. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч.-метод. посібник / Л. І. Донець. — Київ: ЦНЛ, 2006. — 321 с.
5. Долінський Л. Б. Фінансова математика : навч. посібник / Л. Б. Долінський. — Київ : КНЕУ, 2009. — 265 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 30	відповіді на тестові питання
		до 20	виконання індивідуальних завдань
		до 20	результат засвоєння блоку самостійної роботи
		до 30	підсумкове тестування

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.

